

სახალხო გაზეტი

სურათებიანი ჟამბიზა

გაზეთის № 717

დამატების № 126

კვირა, 7 თებერვალი 1912 წ.

ჰერმესი, ქანდაკება : ნდროსისა. (პრაქსიტელის სკოლის ორიგინალის ასლი).
(იხილეთ დელეტონები კიტა აბაშიძისა, „სახ. გაზ.“ № 716 და 717).

სიჩუმის გოდოლი

ისტორიული მოთხრობა

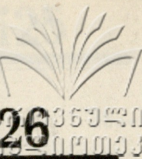
გ. პესგუდისა.
(შემდეგი *).

- ფალესის ძმა, რომელიც მუხთლად მოჰკლა ფალესმა?
- დიან, ერთმა აფთარმა მეორე მოჰკლა.
- იმ დროს, როდესაც დიდებულ სიჩუმის გოდოლს აშენებდნენ?—ჰკითხა ათროლოებულმა ილისმა და ძალაუნებუ-

*) იხ. სურათებიანი დამატება № 125

რად გადაჰხედა სარკმელიდან ზღვის ნაპირს, რომლის სიახლოვესაც შიშველ კლდეზე ამართული იყო უცნაური გოდოლი.

— დიან!—ძლივს გასაგონად წარმოსთქვა მოხუცმა. სწორედ იმ დროს, როდესაც სრულდებოდა სიჩუმის გოდოლი, რომელსაც სამართლიანად უნდა დარქმეოდა სახელად „ბოროტ-მოქმედების გოდოლი“, რადგან სასიკეთოდ არ უფიქრნია ახერხის იმის აშენება... კეთილის მომასწავებელი არ იყო მისი საძირკვლის ჩაყრა.

წინა ღამეს თავი მოიწამლა შეიღმა მონამ, რომლებიც ცოცხლად უნდა ჩაეყოლებინათ ამ საშინელ გოდოლის საძირკველში. დამთავრების დღეც ადამიანის სისხლით არის გაპოხიერებული.

— გამიგონია ეგ ამბავი, მაგრამ არ მახსოვს. მგონი შენ იცი, მოხუცო, ყველაფერი და გვიამბეთ!—სთხოვა მირბალმა.

— კარგი!—უბასუხა მოხუცმა—გამიგონეთ: „ცამეტი ხუროთ-მოძღვარი აშენებდა სიჩუმის გოდოლს. იმათ შესწავლული ჰქონდათ ყოველი საიდუმლოება შენობის ხელობისა. აზეროიმი დიდ სასყიდელს შეჰპირდა იმათ, თუ ისეთს ააშენებდნენ, როგორც მას ჰსურდა. იქ უნდა ყოფილიყო სახელმწიფო ხაზინის სალარო, სატუსალოც ხელმწიფის წინააღმდეგ დამნაშავეთათვის და საიდუმლო თავშესაფარი მტრებისაგან თავით აზეროიმისათვის. კიდევ ბევრი საიდუმლოებაა დაფარული ამ დაწყვეტილ სისხლის გოდოლში, მაგრამ მოახლოვდა დრო და გამოამჟღავნებდა ეს საიდუმლო.

„როდესაც თითქმის დასრულდა შენობა, მხოლოდ ორი-ოდე ქვა იყო საჭირო—ხუროთ-მოძღვრებმა მოახსენეს აზეროიმს, რომ იმის სურვილი და ბძანება შესრულებულია. აზეროიმმა მოისურვა ნახვა ამ გოდოლისა და შიგ ყველა საიდუმლოებისა, მანა კი უარი გამოაცხადა ხუროთ-მოძღვრების დაჯილდოებაზე თორმეტი ხუროთ-მოძღვარი მოტყუვდნენ და გაჰყვნენ აზეროიმს გოდოლის სახახავად. მეცამეტე კი უფრო ჰკვირავდა და წინ დახედული გამოდგა. ის მიხვდა აზეროიმის ბოროტ განზრახვას და აი, როდესაც ყველანი გამოვიდნენ გარედ, უფროსმა მათგანმა ჰკითხა აზეროიმს:

„— მეფევე! კმაყოფილი ხარ თუ არა ჩვენის ნამუშევრით? გაძღა თუ არა შენი თვალეზი გოდოლის სიმშვენიერის ცქერით? გახსოვს თუ არა ყველა საიდუმლო ამ შენობისა?

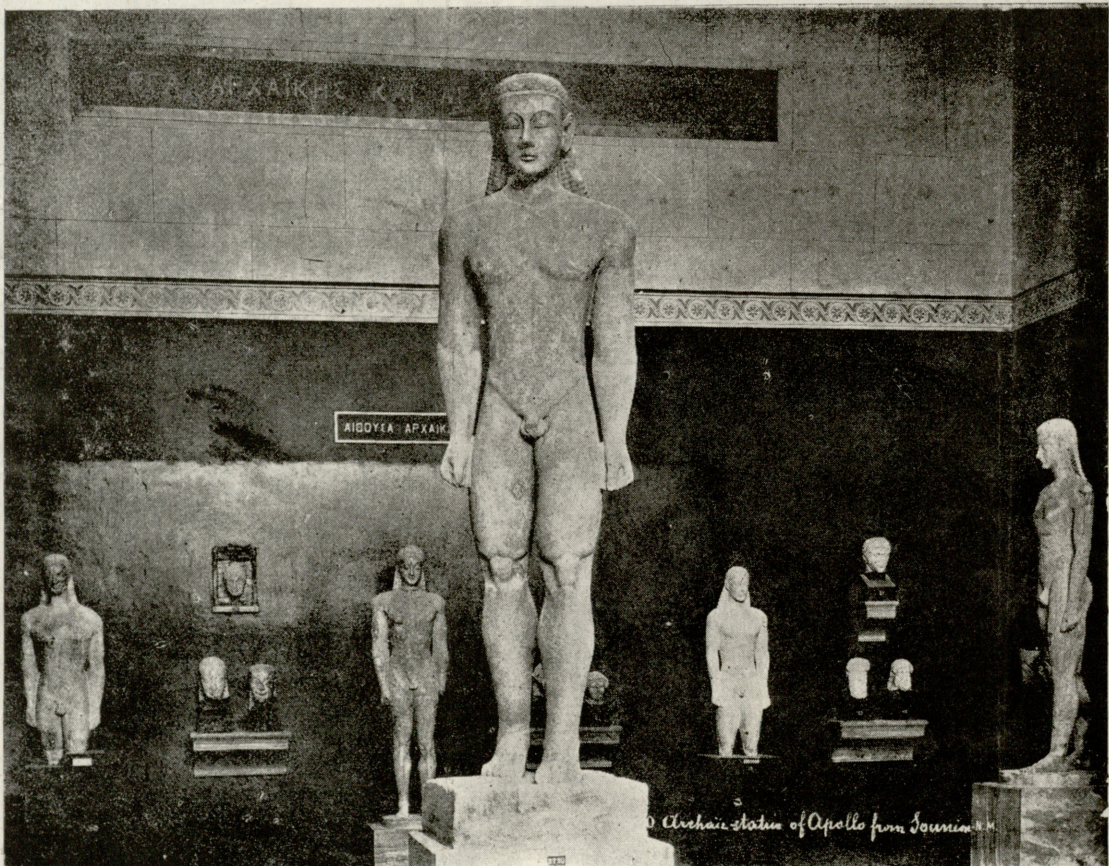
„— სრულიად! — უბასუხა აზეროიმმა.

„— მაშ მოგვეცი დაარსებული და გაგვიშივი ჩვენს გზაზე, რომ მხიარულად მივიდეთ ჩვენს ოჯახში და მოვისვენოთ ამდენი შრომის შემდეგ.

„— ეხლავ, ეხლავ! — ბოროტი ღიმილით უთხრა აზეროიმმა, — ეხლავ მიიღებთ, რაც გერგებათ და მოისვენებთ კიდევ შრომისაგან? — და მან დაჰკრა ტაში მონების დასაძახებლად.

გახარებულ ხუროთ-მოძღვრებს ეგონათ რომ მონები ეხლავ მოუტანდნენ ოქროს პარკებით. მაგრამ მონების მაგივრად უეცრად გაჩნდნენ მხედრები, მეფის მცველები, ახალგაზრდა იაკინოუს უფროსობით. და ხმალ ამოწვდილები მიცვივდნენ საბრალო ხუროთ-მოძღვრებს.

— ო, ღმერთებო! რა საშინელებაა! დაიყვირა ილისმა და სახეზე მიიფარა ნაზი ხელები.

არქაიული აპოლონები. ქანდაკებანი მე-8 საუკუნ. ქრისტეს დაბადებამდე, (ინილეთ კიტა აბაშიძის ფელეტონები, „სახ. გაზ.“ № 716 და 717).

— დიახ, დიახ! გვიამბეთ! — გაიმეორა ილისმა — მაშ ცამეტივე დაიღუპა მაშინ?

— არა! იქ დაიღუპა მხოლოდ თორმეტი. მეცამეტე, როგორც გითხარით, უფრო წინდახედული გამოდგა. მას აქლემის ტყავი, რომელშიაც გახვეული იყო, უფარავდა რკინის ქუდს და საფარს. მტერმა ვერავითარი ზიანი ვერ მიაყენა იმას. როდესაც სამი მხედარი მისცივიდა და დაუწყეს ხანჯლებით ცემა, მან ერთის ხმლის მოქნევით ძირს დასცა სამივე მხედარი, არეულობის დროს თავისუფლად გაიკვლია გზა და მიიშალა.

— სად არის ეხლა ის მამაცი? — ჰკითხა მირბალმა.

— ო, ღმერთებო! ახარებულა შენი კითხვა, ჰაბუკო! ჰკითხე ჰარს, სად არის ის ეხლა, რომელიც გუშინ გიქროდა სახეზედ? სად არის ღრუბელი, რომელიც გუშინ დასკურავდა? სად არის არწივი, რომელიც შუადღისას ჰაერში დანავარდობდა?

„მაგრამ კმარა ლაპარაკი! თავს უშველეთ, შვილებო! გაიქეცით. წამომყევით, მე აგაშორებთ მტრებს, გიშოვნით ბინას, სადაც ვერ მოგავნებენ. ამ ბინას ვაჩვენებ მხოლოდ ილისის მამას მატტანს. წავიდეთ! და სამივენი გავიდნენ სახელოსნოდან.

II

სალამოს, როდესაც აგრილდა და ზღვიდან დაჰქროლა გრილმა ნიავმა, ტირის მფლობელი მოშორდა თავის ბინას და გავიდა მეორე განყოფილებაში, სადაც იმყოფებოდა ამის ქალი იეზაველ.

როდესაც პატარა ბაღის მიუახლოვდა, ფალესს მოესმა ვილასიც საცოდავი კენესა და იმავე დროს სიმების ქღერა.

— იეზაველ თავს იქცევს, — წარმოსთქვა ფალესმა და სახე მოელუშა. — მეშინიან, ერთობ არ სწევდეს ისარს. მეტად სარგებლობს ხელქვეითების შიშით... შეიძლება ერთი იმათგანი, რომელსაც ის აწამებს სასოწარკვეთილების დროს მივარდეს მას და... — ფალესი შევიდა იეზაველის ბაღში.

— რათა გლია აქ ეს მონა? — სთქვა ტირის მპყრობელმა და ფეხი წაჰკრა ახალგაზრდა მონის შიშველ ტანს, რომელს სამეფო ტახტის საფეხურთან ეგდო უსულოდ. ტახტზედ იჯდა ლამაზი იეზაველ, მას გარს ეხვივნენ ათრთოლებული მონები.

— ღმერთებმა დასცეს მას ზარი მასხარად ავღდებისათვის! — მიუგო იეზაველმა, რომელიც იჯდა ოქროს სკამზედ, ნახევრად თვალეზ დახუჭული.

— როგორ?

— გუშინ სალამოს ამას ებრძანებინა: „მე უფრო ლამაზი ვარ იეზაველზედო“.

— ნუ თუ?

— დიახ. და მე მას სუფთა წყალი დავაღვეინე იმ შადრევიდან ამონაღები... როგორც კი გადაყლაპა — მაშინვე წაიქცა, თითქოს მეხი დასცემოდეს.

— იმიტომ რომ ჰქიჯაზე საწამლავი იყო მოცხებული რომელიც გუშინ გამოართვი ეგვიპტელ ვაქარს... ძალიან კარგი საშუალება გიხმარია, ჩემო შვილო, მაგრამ... ეი! ვინა ხართ მანდ? გაათრიეთ ეს მძოვრი!

გალკანეთის ომის გამო

მონებმა ათრთოლებული ხელებით აიღეს ამხანაგის უსულო გვამი და გაიტანეს. ფალეს მშვიდობიანად მიუჯდა გვერდით თავის ქალს, თითქოს აქ არაფერი მომხდარიყოს. ამ დროს ბალის კუთხიდან მოისმა საცოდავი კვნესა.

— ეს ვილა არის? — იკითხა ფალესმა.

— გიგის! — მიუგო ქალმა.

— შენი საყვარელი პატარა გიგის? — გაუკვირდა ფალესს.

— რა მოუვიდა? მასაც დააღვინებ შადრევანის სუფთა წყალო?

— არა... მას ისეთი დანაშაულო არ ჩაუდენია, მამა, რომ სიკვდილით დამესაჯა. ამას გარდა ის ერთობ ძვირად მიღირს და ასე უბრალოდ არ მივცემ სიკვდილს.

— რა ჩაიდინა?

— შენ შემოსვლამდის მე მას უბრძანე დაეცა რკინა ჩემთვის თმა. ის ერთობ დაფანტული იყო და ისე მაგრად ჩამოშრა სავარცხელი რომ თავი მატკინა.

— მერე?

— მე უბრძანე ჯვარზე გაეკრათ და ეხლა ჰყვირის, თითქოს ძალიან სტკიოდეს რამე... ცოტა შეუსივდება ის უშნო ხელები... დიდი ხანია ასეთი გაკვეთილი საჭირო იყო ამისთვის. მონებს ავიწყდებათ თავიანთი მოვალეობა.

— დიახ, დიახ, შენ მართალი ხარ! — დაემოწმა ყოველთვის მორჩილი მამა. — მაგრამ, ჩემო შვილო, ყური დაუგდე ჩემს რჩევას, ერთობ მაგრა ნუ მოსწევ ისარს თორემ...

— თორემ ან შვილი გატყდება და ან ლარი გაწყდება, განა? — ეგ კეშმარიტება მე დიდი ხანია ვიცი მამა, და საჭირო არ არის მაგის გახსენება. მონებს ავიწყდებათ თავიანთი მოვალეობა და საჭიროა ხან და ხან მათრახით აუსუსხონ ზურგი.

— დიახ, დიახ, მართალი ხარ, ჩემო შვილო, მაგრამიცი....

— მგონია შენ ისევე შიშმა აგიტანა, მამა, რა მოხდა? აზერიმის აჩრდილი ხომ არ მოგეჩვენა? აზერიმის, რომელიც შენ მოჰკალი, რომ დაგეპყრა იმის ტახტი და იმის გამცემი ცოლი. ეს უკანასკნელი შემდეგ შენც გიპირებდა დახრჩობას.

— მე არ მომიკლავს აზერიმი, ღმერთებია ამის მოწმედ?

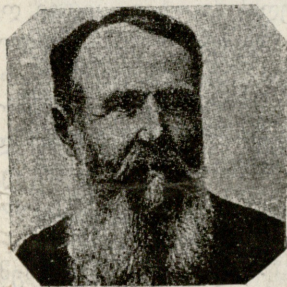
— მართლა, დამავიწყდა! — სიცილით სთქვა იეზაველმა. — შენ არ დაგიღვრია იმის სისხლი. შენ მხოლოდ გაეცი ბძანება, რომ ის სიჩუმის გოდოლ-

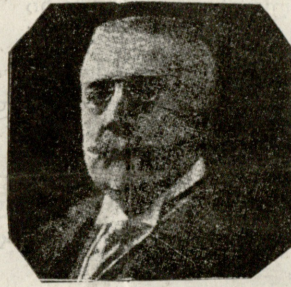
საბერძნეთის მეფე გიორგი პირველი.

ოსმალეთის სულთანი მაჰმედ მეხუთე.

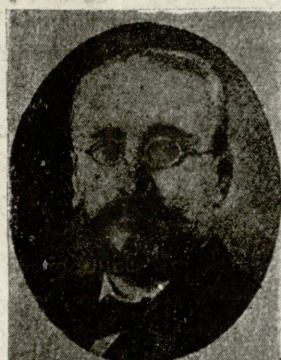
ნ. პაშვიძე, სერბიის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე.

ი. ე. გეშოვი, ბულგარეთის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე და გარეუბო საქმეთა მინისტრი.

გენერალი კუტუზოვი, სერბიის ჯარის მთავარსარდალი.

ვ. ვენცილოსი, საბერძნეთის მინისტრ-პრეზიდენტი.

ნაიმ - ფაშა, ოსმალეთის ჯარის მთავარსარდალი.

აბმედ-მუსთარ-ფაშა, ოსმალეთის დიდი ვეზირი.

ში ჩაეგდოთ, სადაც სული დალია სიმშლით!

— ეს ჩემი ბრალი არ არის. აზერიმმა ააშენებინა ის გოდოლი და მასვე უნდა სკოდნოდა საიდუმლო გამოსასვლელი. ეს საიდუმლო სკოდნია მხოლოდ მეცამეტე ხუროთმოძღვარს, რომელსაც, იმ არეულობის დროს, კინალამ მოეკლა ჩვენი ერთგული იაკინლე და მიმალულიყო. ის რომ დაეჭირათ და წამებით ეთქმევივნებინათ ეს საიდუმლო, კარგი იქნებოდა. თორემ გოდოლი ჩვენთვის გამოუსადეგარია ეხლა. იქ შესვლა არსაით არ შეიძლება თუ არ თოკის კიბით, რომელიც ზვეიდან უნდა გადაჰქილო. აზერიმ დაიღუპა თავისვე წინდაუხედაობით — ისე, როგორც ბევრი იმის მომხრეთაგანც — შენ გავიწყდება, რომ მე ვასრულებდი შენს ჟინს და ბევრი დავღუპე იმ გოდოლში შენი ათვალწუნების გამო.

— ჩემი ათვალწუნების გამო? — ეგ ერთობ დიდი პატივი იქნებოდა მათთვის... მე ისინი მგზიზღებოდნენ და მინდოდა მომესრა...

— ნულარ ვიდავებთ. — უბძანე გაანთავისუფლონ გიგის! იმის კვნესა არ მესიამოვნება...

— ერთობ გრძობიერი გახდი, მამა! ძარღვები დაგისუსტდა!

— ცხელა! სიცხე მოქმედობს ჩემზე!

— სიცხე! სიცხე არაფერ შუაშია! შენ ხშირად თვრები... რათა სევამ მაგდენ ღვინოს?

— მინდა თავ-დავიწყებას მივეცე... ყურძნის წვენი მიჰარეებს მწარე ფიქრებს...

— ეგ სისუსტეა! წინედ ვაჟკაცი იყავი, მამაჩემო! შენი ერთის შემოხედვით თრთოდნენ შენი მტრები.

— დაჩუმდი!

— არა, არ დაფიქრებდი! შენ დასუსტდი! გეშინიან ლომებზე სანადიროდ წასვლისა... სამი წელიწადია აღარ გინადირნია.

— დაჩუმდი!

— არ დაფიქრებდი! რას აკეთებ ეხლა? არაფერს, მთელი კვირაობით ზიხარ სასახლეში, ხალხს არ ეჩვენები. ტაძარშიაც აღარ დადიხარ მსხვერპლის შეწირვის დროს; როდესაც გახურებულ ხარის გულში ისერიან ხოლმე ცოცხალ ბავშვებს. იცი რას გეძახის ხალხი?

— არ მინდა ვიცოდე!

— მოიცა! ხირამს ეძახდნენ ბრძენს და დიდებულ იმის შვილს საადს — მტრის რისხვის დამცემს. გვეს ეძახდნენ ბო-

